

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Saksbehandler

Elin Vikane

Om adgangen til å kreve egenandel for trygghetsalarm

Statsforvalteren har den siste tiden blitt kontaktet av media om kommunenes adgang til å kreve egenandel for trygghetsalarm. Vi har også fått noen henvendelser fra innbyggere. Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus er klageinstans for kommunale vedtak om egenandel for helse- og omsorgstjenester, herunder trygghetsalarm. Siden problemstillingen kan være aktuell for flere kommuner, ønsker vi å klargjøre hvordan regelverket skal forstås og praktiseres.

Ulike lovregler gjelder i ulike situasjoner

Når kommunen fatter vedtak om trygghetsalarm med hjemmel i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav b, må spørsmålet om egenbetaling vurderes etter helse- og omsorgstjenesteloven § 11-2 og forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester.

Om kommunen kan kreve betaling for en trygghetsalarm eller ikke, beror på en konkret vurdering av hvilket behov trygghetsalarmen skal dekke for den enkelte bruker og hvilken tjenestetype trygghetsalarmen vil klassifiseres som på bakgrunn av dette.

Trygghetsalarm som erstatter tjenester det ikke kan kreves betaling for

Dersom trygghetsalarmen erstatter tjenester som etter regelverket skal være vederlagsfrie, kan kommunen ikke kreve egenandel. Dette gjelder for eksempel avlastningstiltak, helsetjenester i hjemmet, nødvendig tilsyn og trygghetsskapende tiltak og hjelp til personlig stell og egenomsorg. I slike tilfeller skal trygghetsalarmen være gratis.

Trygghetsalarm som praktisk bistand

Hvis trygghetsalarmen tildeles som praktisk bistand som *ikke* gjelder personlig stell eller egenomsorg, kan kommunen kreve egenandel etter reglene i forskriftens kapittel 2.

Etter forskriften § 8 omfatter personlig stell og egenomsorg hjelp til å stå opp og legge seg, personlig hygiene, toalettbesøk, hjelp til å kle av og på seg, hjelp til å spise, nødvendig tilsyn og tilsvarende grunnleggende behov.

Etter vår vurdering vil det sjelden være aktuelt å innvilge trygghetsalarm som den typen praktisk bistand og opplæring som det kan tas egenandel av etter forskriften. Det vil derfor normalt ikke være grunnlag for å kreve egenandel for trygghetsalarm etter forskriftens kapittel 2.

Trygghetsalarm som frivillig servicetilbud

I enkelte tilfeller tilbyr kommunen trygghetsalarm til personer som ikke har et hjelpebehov som gir rett til tjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven. Et slikt tilbud anses som et frivillig servicetilbud og faller utenfor helse- og omsorgslovgivningen. Kommunen står i slike tilfeller fritt til å kreve betaling for tjenesten, så lenge betalingen ikke overstiger kommunens faktiske kostnader ved tjenesten.

Når trygghetsalarmen dekker flere behov

En trygghetsalarm kan i praksis dekke både behov som omfattes av vederlagsfrie tjenester og behov som kan utløse adgang til å kreve egenandel. Kommunen må derfor foreta en konkret og individuell vurdering av hvilke funksjoner alarmen skal ivareta.

Helsedirektoratet har i sitt tolkningsbrev av 18. desember 2015 lagt til grunn at kommunen må vurdere hvor stor del av løsningens funksjonalitet som knytter seg til de ulike behovene. Egenandel kan bare kreves for den delen som gjelder praktisk bistand det etter regelverket kan tas betaling for. Dersom trygghetsalarmen utelukkende eller i all hovedsak ivaretar behov som det ikke kan kreves egenandel for, har kommunen ikke adgang til å kreve betaling fra brukeren.

Rettslig grunnlag:

[Helse- og omsorgstjenesteloven § 11-2](#)

[Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester kapittel 2](#)

Helsedirektoratets [saksbehandlingsveileder IS-2442](#)

Helsedirektoratets [tolkningsbrev fra 2015](#)

Vi ber om at dette brevet gjøres kjent for saksbehandlere og ledere som arbeider med den aktuelle tjenesten.

Med hilsen

Fredrik Halvorsen
fylkeslege
Helseavdelingen

Elin Vikane
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakerliste:

Asker kommune	Katrineåsveien 20	3440	RØYKEN
Fredrikstad kommune	Postboks 1405	1602	FREDRIKSTAD
Sarpsborg kommune	Postboks 237	1702	SARPSBORG
Marker kommune	Postboks 114	1871	ØRJE
Rakkestad kommune	Postboks 264	1891	RAKKESTAD
Våler kommune	Herredshuset, Kjosveien 1	1592	VÅLER I VIKEN
Råde kommune	Skråtorpveien 2A	1640	RÅDE
Skiptvet kommune	Postboks 115	1806	SKIPTVET
Moss kommune	Postboks 175	1501	MOSS
Halden kommune	Postboks 150	1751	HALDEN
Hvaler kommune	Storveien 32	1680	SKJÆRHALDEN
Aremark kommune	Rådhuset	1798	AREMARK
Drammen kommune	Postboks 7500	3008	DRAMMEN
Kongsberg kommune	Postboks 115	3602	KONGSBERG
Ringerike kommune	Postboks 123 Sentrum	3502	HØNEFOSS
Hole kommune	Viksveien 30	3530	RØYSE
Flå kommune	Sentrumsvegen 24	3539	FLÅ
Nesbyen kommune	Alfarvegen 117	3540	NESBYEN
Gol kommune	Gamlevegen 4	3550	GOL
Hemsedal kommune	Hemsedalsvegen 2889	3560	HEMSEDAL
Ål kommune	Tingstugu, Torget	3570	ÅL
Hol kommune	Ålmannvegen 8	3576	HOL
Sigdal kommune	Borgestubakken 2	3350	PRESTFOSS
Krødsherad kommune		3536	NORESUND
Modum kommune	Postboks 38	3371	VIKERSUND
Øvre Eiker kommune	Postboks 76	3301	HOKKSUND
Lier kommune	Postboks 205	3401	LIER
Flesberg kommune	Lampelandhagan 7	3623	LAMPELAND
Rollag kommune	Vrågåvegen 10	3626	ROLLAG
Nore og Uvdal kommune	Sentrum 16	3630	RØDBERG
Bærum kommune	Postboks 700	1304	SANDVIKA
Aurskog-Høland kommune	Rådhusveien 3	1940	BJØRKELANGEN
Eidsvoll kommune	Postboks 90	2081	EIDSVOLL
Enebakk kommune	Prestegårdsveien 4	1912	ENEBAKK
Frogn kommune	Postboks 10	1441	DRØBAK
Gjerdrum kommune	Postboks 10	2024	GJERDRUM
Hurdal kommune	Minneåsvegen 3	2090	HURDAL
Lørenskog kommune	Postboks 304	1471	LØRENSKOG
Nannestad kommune	Postboks 3	2031	NANNESTAD
Nes kommune	Postboks 114	2151	ÅRNES
Nesodden kommune	Postboks 123	1451	NESODDTANGEN
Nittedal kommune	Postboks 63	1483	HAGAN
Rælingen kommune	Postboks 100	2025	FJERDINGBY
Ullensaker kommune	Postboks 470	2051	JESSHEIM
Vestby kommune	Postboks 144	1541	VESTBY
Ås kommune	Postboks 195	1431	ÅS
Oslo kommune	Rådhuset	0037	OSLO
Indre Østfold kommune	Postboks 34	1861	TRØGSTAD
Nordre Follo kommune	Postboks 3010	1402	SKI

Lillestrøm kommune
Jevnaker kommune
Lunner kommune

Postboks 313
Kirkegata 6
Sandsvegen 1

2001	LILLESTRØM
3520	JEVNAKER
2740	ROA